

27-28/1 ΔΙΗΜΕΡΟ
ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΕΡΓΙΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΑ
ΣΤΕΚΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Δεν αξίζουμε το σκοτάδι που ζούμε...
είμαστε το μέλλον
και δε θα υποταχτούμε!

Δίκτυο Ανέργων & Επισφαλών Εργαζομένων Θεσσαλονίκης
Attack στην Ανεργία και την Επισφάλεια Βόλου και Βέροιας
Αγωνιστική Παρέμβαση στην Ιδιωτική Εκπαίδευση
Λέσχη Εργασίας, Αλληλεγγύης και Ποδηλατισμού Τρικάλων
Λαϊκή Συνέλευση Δυτικών Συνοικιών Θεσσαλονίκης
Generation 400

Στο παρόν κείμενο συμβολής επιχειρήσαμε να αποτυπώσουμε σκέψεις και συμπεράσματα γύρω από τη

δράση των συλλογικοτήτων στην ανεργία και την επισφάλεια. Τα τελευταία χρόνια δεν είναι λίγες οι συλλογικότητες που δρουν σε αυτό το αρκετά χαώδες πεδίο, ενώ έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες πανελλαδικού συντονισμού δράσεων κ.α. Κάθε μία από αυτές άφησε και αφήνει το δικό της ίχνος στα χαρτογράφητα μονοπάτια της αναμέτρησης με την πολιτική κυβερνήσεων-ΕΕ-κεφαλαίου. Μπροστά μας όμως στέκεται ένας αρκετά ισχυρός και καλά οργανωμένος αντίπαλος. Η ανεργία και οι πολιτικές διαχείρισής της αποτέλεσαν και αποτελούν τη λυδία λίθο κάθε μαχόμενου εργατικού ρεύματος. Είναι σαφές ότι στη νέα φάση που μπαίνουμε, για να μπορέσουν να είναι νικηφόροι οι αγώνες των ανέργων και των επισφαλώς εργαζομένων, για να μπορέσουν να συμβάλουν στην ταξική ανασυγκρότηση του στρατοπέδου των κάτω, απαιτείται αφενός μια σαφής γνώση του σημείου στο οποίο σήμερα βρισκόμαστε και των επιδιώξεων του αντιπάλου και αφετέρου το ξεκαθάρισμα των σχέσεών μας με το παρελθόν, των ανολοκλήρων προσπαθειών μας. Σε όλα αυτά επιχειρούμε να συμβάλουμε με το παρόν κείμενο, έχοντας επίγνωση ότι και η δική μας προσπάθεια κινδυνεύει να είναι μερική και ανολοκλήρωτη. Για να αποκτήσει όμως σταθερότερο βηματισμό και προσανατολισμό οποιαδήποτε κινηματική δράση, είναι αναγκαίο να βαθύνει και να αρθρωθεί με συγκεκριμένο τρόπο ο διάλογος μεταξύ των συλλογικοτήτων μας. Τα Διήμερα στην Αθήνα - τώρα και στη Βόρεια Ελλάδα - αποτέλεσαν και μπορούν να αποτελούν ένα τέτοιο σημείο αναφοράς. Ευχόμαστε το Διήμερο στη Βόρεια Ελλάδα να έχει τη μέγιστη δυνατή επιτυχία!

ΔΕ ΘΑ ΥΠΟΤΑΧΘΟΥΜΕ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΣΚΛΑΒΙΑ!

Η αναδιάρθρωση των σχέσεων εργασίας - με την περαιτέρω ελαστικοποίησή τους - αποτελεί στρατηγικό στόχο του κεφαλαίου στην προσπάθειά του να ξεπεράσει την δομική του κρίση. Προχωρά ολοένα και περισσότερο σε αντιδραστικές αναδιαρθρώσεις που εξαθλιώνουν τη μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία, τους εργαζόμενους και τη νεολαία.

Οι αλλαγές αυτές μπορούν να κατηγοριοποιηθούν στους εξής άξονες:

συμπίεση του εργατικού κόστους (μείωση κατώτατου μισθού, καθιέρωση υποκατώτατου μισθού, κατάργηση των επιδομάτων κ.λπ.) τροποποίηση των συμβάσεων εργασίας (ατομικές συμβάσεις, μαζικές απολύσεις, καθεστώς ωφέλειας, ευελιξία, ελαστικοποίηση σχέσεων εργασίας) επίθεση στα συνδικαλιστικά δικαιώματα (άπιαστες απαρτίες σε γενικές συνελεύσεις πρωτοβάθμιων σωματείων, ποινικοποίηση των αγώνων κ.α.)

Η επισφάλεια αποτελεί το καθεστώς που τείνει να επικρατήσει στο εργασιακό τοπίο. Οι ατέλειωτες μορφές τυπικής και μη τυπικής ελαστικής εργασίας (μαύρη εργασία, ημιαπασχόληση κ.α.), σε συνδυασμό με το Σύμφωνο Πρώτης Απασχόλησης και την εκτεταμένη εφαρμογή προγραμμάτων ανακύκλωσης των ανέργων προδιαγράφουν ένα ζοφερό εργασιακό παρόν και μέλλον. Το κεφάλαιο κατακερματίζει τον εργάσιμο χρόνο δημιουργώντας πολλαπλές βάρδιες, ενώ προσβλέπει στη νομοθέτηση και άλλων μορφών οριακής απασχόλησης (mini jobs, zero-hours contracts κ.α.), που απαλλάσσουν την εργοδοσία από το ασφαλιστικό κόστος και κατοχυρώνουν εξευτελιστικούς μισθούς. Κοινό σημείο όλων των παραπάνω είναι η απογείωση της εκμετάλλευσης και η επιβολή απόλυτης ευελιξίας στους εργαζόμενους χωρίς καμία εξασφάλιση ή δέσμευση από την πλευρά των εργοδοτών.

Η κατάργηση των συλλογικών συμβάσεων σε ολοένα και περισσότερους κλάδους δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για την διεύδυση και την παγίωση τέτοιων σχέσεων εργασίας στους νέους εργαζόμενους, στους οποίους τα ποσοστά ανεργίας είναι τα πιο υψηλά. Ωστόσο, το 1/2 της αύξησης που καταγράφηκε τα τελευταία χρόνια στον αριθμό των εργαζομένων με τις παραπάνω σχέσεις εργασίας αφορά άτομα ηλικίας 25-64 ετών, γεγονός που καταδεικνύει ότι η παγίωση τέτοιων σχέσεων δεν αφορά μόνο τους νέους αλλά το σύνολο του εργατικού δυναμικού.

Η οικονομική κρίση του 2008 και οι μνημονιακές πολιτικές που ακολούθησαν είχαν ως αποτέλεσμα την πρωτοφανή εκτίναξη των ποσοστών ανεργίας στην Ελλάδα. Εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι

πετάχτηκαν εκτός δουλειάς, ενώ πολλαπλασιάστηκαν όσοι έμεναν στην ανεργία για δύο ή περισσότερα χρόνια. Από την μία το μεγάλο οικονομικό κόστος του τεράστιου αριθμού των ανέργων για τον κρατικό προϋπολογισμό, από την άλλη η ανάδυση ενός κοινωνικού στρώματος που έχανε κάθε πρόσβαση στην παραγωγή και την κατανάλωση, ήταν τα βασικά στοιχεία μιας εκρηκτικής κατάστασης που γέννησε την ανάγκη για ανάπτυξη νέων πολιτικών για την αντιμετώπιση της ανεργίας. Σε μια προσπάθεια να την κωδικοποιήσουμε, ξεχωρίζουμε ως βασικά σημεία τα εξής:

A. Η επιβολή περιορισμών στην καταβολή του επιδόματος ανεργίας και η αντικατάσταση του από πενιχρά επιδόματα «κοινωνικής αλληλεγγύης» για τους πιο εξαθλιωμένους ήταν η πρώτη κίνηση που έδειξε τον δρόμο για τη συνέχεια. Τα τελευταία χρόνια έχουν εγκαταλειφθεί οι δημόσιες πολιτικές επέκτασης της εργασίας και προστασίας των ανέργων και οι πόροι για την αντιμετώπιση της ανεργίας ιδιωτικοποιούνται. Η δημόσια πολιτική που υπήρχε αντικαθίσταται από την πολιτική της ανταποδοτικής πρόνοιας, της ανακύκλωσης και του μοιράσματος της ανεργίας στον πληθυσμό, με στόχο τη διατήρηση σε οριακά ενεργή κατάσταση ενός μέρους των ανέργων. Ο ΟΑΕΔ συγκροτεί «εσωτερικούς κανονισμούς» για την απόδοση της ιδιότητας των ανέργων και των συνεπαγόμενων δικαιωμάτων (ποινολόγιο ανέργων). Οι κανονισμοί αυτοί αυστηροποιούν το πλαίσιο απόδοσης επιδομάτων, μειώνοντας έτσι από τη μία τον αριθμό των δικαιούχων, αλλά και συγκροτώντας ένα ασφυκτικό πλαίσιο ελέγχου και ενοχοποίησής τους. Όσοι άνεργοι τελικά επιδοτούνται, συχνά πρέπει να προσφέρουν εργασία υπό το καθεστώς μισο-εργασίας των προγραμμάτων που προωθούνται.

B. Η προώθηση των προγραμμάτων απασχόλησης-κατάρτισης (voucher, κοινωφελής εργασία) αποτελεί ίσως έναν από τους σημαντικότερους μηχανισμούς διαχείρισης της ανεργίας που αναπτύχθηκε ιδιαίτερα τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Στόχος αυτών των προγραμμάτων είναι η επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού, η προσφορά φτηνών εργατικών χεριών τόσο σε επιχειρήσεις όσο και στις υποστελεχωμένες δημόσιες υπηρεσίες. Σήμα κατατεθέν του προγραμματισμού της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ αποτέλεσαν τα προγράμματα κοινωφελούς εργασίας, που στην πράξη μάλωναν ό,τι ξήλωναν οι μνημονιακές πολιτικές, με τις δημόσιες υπηρεσίες να αδυνατούν να λειτουργήσουν ικανοποιητικά με τη συνεχή εναλλαγή προσωπικού και τους άνεργους-«ωφελομένους» που εργάζονταν υπό αυτό το άθλιο καθεστώς να υποβάλλονται σε μια από τις πιο αποκρουστικές μορφές του εργασιακού μεσαίωνα (επίδομα - όχι μισθός, αμοιβή κατά παρέκκλιση του εργατικού δικαίου και των ΕΓΣΣΕ, περιορισμένα ασφαλιστικά δικαιώματα, εξαίρεση από το εργατικό δίκαιο, προσωρινότητα). Σήμερα η κυβέρνηση και ο ΟΑΕΔ, έχοντας εισακούσει τις εκκλήσεις των οργανώσεων των εργοδοτών (ΣΕΒ, ΕΣΕΕ κ.α.) αναπροσανατολίζουν τους πόρους των ΕΣΠΑ σε εκτεταμένα προγράμματα επιδότησης του ασφαλιστικού κόστους, προκειμένου οι τελευταίοι να κάνουν προσλήψεις. Ουσιαστικά πρόκειται για μια μορφή νομιμοποιημένης μαύρης εργασίας καθώς χιλιάδες εργαζόμενοι διοχετεύονται στην αγορά, χωρίς η εργοδοσία να υποχρεώνεται να καταβάλλει εργοδοτικές εισφορές. Το επίδομα ανεργίας μετατρέπεται ολόένα και πιο συστηματικά σε επίδομα εργοδοσίας.

Γ. Οι ενεργητικές πολιτικές διαχείρισης της ανεργίας που προσανατολίζονται στους νέους και τις νέες είναι πιο επιθετικές. Η γενική μείωση των εισοδημάτων των νοικοκυριών εντείνει την πίεση ώστε να ενταχθεί η νεολαία πολύ νωρίτερα και μαζικότερα στην αγορά εργασίας. Αυτή η διαδικασία εμποδίζεται από τα εξαιρετικά υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων, διαμορφώνοντας ένα εκρηκτικό μείγμα. Το κεφάλαιο εκτονώνει αυτή την ένταση, μέσα από τη σύζευξη της ανεργίας με την επισφάλεια, την προσαρμογή δηλαδή του συνόλου των πολιτικών απασχόλησης και πρόνοιας, ούτως ώστε να εντατικοποιηθεί ο βαθμός εκμετάλλευσης της νέας γενιάς. Κομβικός είναι ο ρόλος των επικείμενων αναδιαρθρώσεων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα η επιδιωκόμενη από πλευράς κεφαλαίου στροφή στην τεχνική εκπαίδευση και ο θεσμός της μαθητείας. Στόχος είναι η διαμόρφωση ενός πλέγματος μηχανισμών και καναλιών - υποβαθμισμένου μορφωτικού χαρακτήρα- που θα διοχετεύουν του νέους στην αγορά εργασίας ως φτηνό, αναλώσιμο εργατικό δυναμικό.

Δ. Ο ΟΑΕΔ αναμορφώνεται ούτως ώστε να λειτουργήσει ως μηχανισμός διοχέτευσης του εργατικού δυναμικού στις επιχειρήσεις, ενώ ένα άλλο μέρος αυτής της διαδικασίας παραδίδεται στον ιδιωτικό τομέα και τις επιχειρήσεις κατάρτισης. Ο ΟΑΕΔ συγκροτεί Μηχανισμό Διάγνωσης αναγκών αγοράς εργασίας, μητρώο παρόχων υπηρεσιών κατάρτισης και οι λειτουργίες του συνενώνονται από τη μία με τις επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες κατάρτισης και τις οργανώσεις τους, από την άλλη με τους αντίστοιχους μηχανισμούς του ΕΣΠΑ. Ο ΟΑΕΔ ενσωματώνει ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια στη λειτουργία του, ενώ η διαχείριση των πόρων που κατέχει και συνολικά οι δράσεις του διαμορφώνονται με βάση τα κριτήρια του ΕΣΠΑ. Υψηλή θέση προτεραιότητας φαίνεται να κατέχουν τα κάθε λογής ΚΕΚ και ΙΕΚ, αφού φροντίζει για την αθρόα χρηματοδότησή τους.

Ε. Προωθείται η κοινωνική επιχειρηματικότητα ως τρίτος πυλώνας της οικονομίας μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ολοένα και περισσότερο διαμορφώνεται το πλαίσιο ανάπτυξής της (ήδη το δημόσιο συγκροτεί ειδικό ταμείο – μικροτράπεζα, αξιοποιώντας πόρους και του ΟΑΕΔ, προκειμένου να παρέχονται μικροπιστώσεις σε τέτοιες επιχειρήσεις) με πολλαπλές στοχεύσεις. Από τη μία, είναι η εξασφάλιση πρόσβασης στη χρηματοδότηση συνεργατικών επιχειρηματικών σχεδίων που θα διευρύνουν την απασχόληση, ρίχνοντας τα ποσοστά της ανεργίας. Σε αυτές τις επιχειρήσεις οι έννοιες του εργοδότη και του εργαζόμενου ρευστοποιούνται, με αποτέλεσμα να ρευστοποιούνται και τα συνεπακόλουθα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Όλοι θα θεωρούνται συνεργάτες για ένα κοινό («κοινωνικό») σκοπό. Το εργασιακό και ασφαλιστικό κόστος στο οποίο θα καλούνται να ανταποκριθούν θα είναι εξαιρετικά μικρό, καθώς ως επί το πλείστον θα τροφοδοτούνται από άνεργους-ωφελούμενους μέσω προγραμμάτων ΟΑΕΔ-ΕΣΠΑ. Για άλλη μια φορά οι πόροι δε θα κατευθύνονται στους ίδιους τους άνεργους προκειμένου να επιβιώσουν αλλά σε κάθε λογής επιχειρηματίες. Από την άλλη, αυτού του τύπου οι επιχειρήσεις έρχονται να αναλάβουν κομμάτι των κοινωνικών υπηρεσιών του δημοσίου, ολοκληρώνοντας την αποσάθρωσή τους και συνθέτοντας ένα νέο περιβάλλον πελατειακών σχέσεων.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιχειρεί μία ποιοτική τομή στη διαχείριση της ανεργίας. Επιχειρεί να εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο με σκοπό να προωθήσει αποτελεσματικότερα την αστική απάντηση στο πρόβλημα της ανεργίας, διαμορφώνοντας ζώνες μιας νέας κοπής συναίνεσης στα λαϊκά στρώματα. Σε αυτή την προσπάθεια τίποτα δε μένει όρθιο: το νομοθετικό πλαίσιο προστασίας της εργασίας αίρεται, νέες εργασιακές σχέσεις εισέρχονται, ο ΟΑΕΔ αναπροσαρμόζεται, η δημόσια πολιτική προστασίας καταργείται και το κράτος πετά από πάνω του την ευθύνη για τους άνεργους, ενώ νέα επιχειρηματικά μοντέλα επιστρατεύονται.

Από αυτή την άποψη, παρόλο που πρόκειται για ένα πλέγμα αντιδραστικών πολιτικών, την ίδια στιγμή παρουσιάζεται επικοινωνιακά ως μια «προοδευτική» και «καινοτόμα» λύση στο πρόβλημα της ανεργίας. Η μείωση των ποσοστών ανεργίας ανάγεται σε απόλυτο μέτρο της επίτευξης αυτού του στόχου, ενώ η παρούσα κυβέρνηση δε διστάζει να απευθυνθεί για δανεισμό ακόμα και στην Παγκόσμια Τράπεζα – σε ένα διεθνή δανειστή διαβόητο για τα προγράμματα που επέβαλε στις χώρες του τρίτου κόσμου – προκειμένου να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη αυτών των πολιτικών.

Παρά την προσπάθεια των Τσίπρα-Αχτσιόγλου-Αντωνοπούλου να εξωραΐσουν την πραγματικότητα, εμείς επιμένουμε να μη συνηθίζουμε το πρόσωπο του τέρατος: η όποια πτώση των ποσοστών της ανεργίας συνοδεύεται από τη γιγάντωση της ελαστικής εργασίας και της σταδιακής μετατροπής της αγοράς εργασίας σε έναν ωκεανό υπερεκμετάλλευσης, ανακύκλωσης των εργαζόμενων σε κακοπληρωμένες θέσεις και συχνής εναλλαγής μεταξύ ανεργίας και επισφάλειας. Σε αυτό τον φαύλο κύκλο οφείλουμε να παρέμβουμε ώστε να σπάσει οριστικά.

Αποτίμηση των αγώνων των άνεργων και επισφαλώς εργαζόμενων κατά τη διάρκεια της κρίσης συμπεράσματα, αναγκαίο πρόγραμμα και κίνημα ενάντια στην ανεργία και την επισφάλεια

Για μια ολόκληρη δεκαετία δοκιμάστηκαν πολλές γραμμές, ενώ οι άνεργοι και οι επισφαλώς εργαζόμενοι

είχαν σημαντική παρουσία σε κάθε μάχη μικρή ή μεγάλη. Στεκόμαστε με σεβασμό απέναντι σε αυτές τις προσπάθειες, άλλωστε γέννημά τους είμαστε και εμείς. Θεωρούμε όμως ότι πλέον έχει συσσωρευτεί μια αρκετά μεγάλη εμπειρία που πρέπει να μετασηματιστεί, μέσα από το διάλογο και την αντιπαράθεση των διαφορετικών απόψεων, σε κοινές κατευθύνσεις δράσης με στόχο την ολική επαναφορά της ατζέντας των κάτω! Μόνο με αυτό τον τρόπο μπορεί να αντιμετωπιστεί ο σημερινός κατακερματισμός και η αίσθηση αδυναμίας που κυριαρχεί στους ανέργους και επισφαλώς εργαζομένους.

Ξεχωρίζουμε τα παρακάτω στοιχεία αποτίμησης, εκτιμώντας πως είναι χρήσιμα στη συζήτηση για το τι κίνημα έχουμε ανάγκη σήμερα και τα καταθέτουμε ώστε να αποτελέσουν αντικείμενο συζήτησης στις συλλογικότητες.

1) Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας, ιδιαίτερα όμως τη διετία '10-'12 η δράση των ανέργων παρουσιάζει δύο βασικά χαρακτηριστικά. Από τη μία, μεγάλη διάχυση σε ευρύτερες αγωνιστικές διαδικασίες και αδυναμία κατοχύρωσης εντός αυτών διακριτού στίγματος και από την άλλη, έντονος κατακερματισμός και πολυμορφία στη δράση και τη στοχοθεσία των πρωτοβουλιών των ανέργων (βλ. κίνημα πλατειών, πρωτοβουλίες στις γειτονιές, πρωτοβουλίες πολιτικής ανυπακοής κ.α.). Τούτο θα μπορούσε να ερμηνευθεί από το σοκ που υπέστη το κίνημα και από το γεγονός ότι δεν ήταν προετοιμασμένο για μία τέτοια εξέλιξη. Αυτή είναι μόλις η περίοδος όπου συγκροτούνται τα πρώτα πολιτικά προγράμματα για την αντιμετώπιση της ανεργίας, βασισμένο το κάθε ένα σε διαφορετικές ερμηνείες του φαινομένου. Στο κίνημα επικρατεί σύγχυση, ενώ η έλλειψη πρωτοβουλιών από την πλευρά του μαχόμενου εργατικού κινήματος εντείνει τον κατακερματισμό και τη διάχυση. Θα 'λεγε κανείς ότι από κάτω συντελούνταν μια πραγματικά πρωτόγνωρη διαδικασία πειραματισμού και αναζήτησης, η οποία όμως δεν μπορούσε να αποκτήσει κέντρο βάρους ούτως ώστε να μετασηματιστεί σε ένα σχετικά αυτοτελές κίνημα ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων με τα δικά του σημεία αναφοράς, κέντρα αγωνιστικού συντονισμού και μαχητικής διεκδίκησης.

2) Μετά τη διετία '10-'12 ακολουθεί η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ και η υποχώρηση του κινήματος. Σε αυτή τη φάση η σπορά της προηγούμενης περιόδου καρπίζει. Αρκετές είναι οι συλλογικότητες με αναφορά στα προβλήματα των ανέργων που δημιουργούνται από ένα πρωτοπόρο δυναμικό. Οι συλλογικότητες αυτές προσπαθώντας να θέσουν αναχώματα στην υποχώρηση πραγματοποιούν στροφή στη δραστηριότητά τους. Ο οικονομικός αγώνας, οι επιμέρους διεκδικήσεις για τα ζωτικά προβλήματα των ανέργων με σκοπό τη συσπείρωση των ίδιων καθορίζει την προσπάθειά τους. Στις περισσότερες των περιπτώσεων η φιλοδοξία σύνδεσης των επιμέρους διεκδικήσεων με ένα συνολικό πρόγραμμα εκλείπει, ενώ η υλοποίηση των επιμέρους διεκδικήσεων, ή έστω πλευρών τους, πολλές φορές συνδέεται με την έλευση του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση. Κύρια δραστηριότητα των συλλογικοτήτων αυτών με αναφορά στη γειτονιά, η οποία σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται να μπορούσε να αποκτήσει μεγάλη δυναμική είναι η οργάνωση δομών αλληλεγγύης (υγεία, παιδεία κ.α.). Το μαχόμενο εργατικό κίνημα και σε αυτή τη φάση είναι κατώτερο των περιστάσεων. Οι προσπάθειες εκείνης της περιόδου σύντομα εμφανίζουν σημάδια κόπωσης, ενώ όσο η εκλογική αναμονή εντείνεται, οι συλλογικότητες αποτυγχάνουν να συσπειρώσουν τους ίδιους τους ανέργους.

3) Λίγο πριν την πτώση της κυβέρνησης Σαμαρά, τίθενται σε εφαρμογή με εκτεταμένο τρόπο τα προγράμματα ενεργητικής αντιμετώπισης της ανεργίας. Ο ΣΕΒ και η ΓΣΕΕ έχουν ήδη από το 2014 ενσωματώσει στην ΕΓΣΣΕ την από κοινού δέσμευσή τους για την ανάληψη πρωτοβουλιών προώθησης αυτής της πολιτικής. Κατά την προεκλογική περίοδο τον Γενάρη του 2015 ο ΣΥΡΙΖΑ προβάλλει ως μέτρο καταπολέμησης της ανεργίας τη δημιουργία 300.000 θέσεων εργασίας τέτοιου χαρακτήρα, ενώ από την άλλη πλευρά ο Σαμαράς υπόσχεται 400.000. Παρά τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, λίγες συλλογικότητες κατανοούν ότι με αυτά τα προγράμματα, το κεφάλαιο, οι κυβερνήσεις και η ΕΕ επιδιώκουν να γυρίσουν σελίδα στην πολιτική διαχείριση της ανεργίας και να απαντήσουν στους ανέργους και τους εξαθλιωμένους από τη σκοπιά της δουλειάς και της αποφυγής της περιθωριοποίησης. Δεν γίνεται

κατανοητό ότι αυτή η πολιτική, αν και εμπλέκει άμεσα μόνο ένα κλάσμα των ανέργων, σταδιακά θα καθορίσει τον προγραμματισμό, τη ζωή και τη δραστηριότητα υπερπολλαπλάσιων αριθμών.

Παράλληλα, ένα νέο στοιχείο, μεταξύ άλλων, που φέρνει αυτή τη πολιτική είναι ότι διαμορφώνονται χώροι μαζικής συγκέντρωσης των ανέργων (ΚΕΚ, οι μεγάλες εταιρείες πρακτικής άσκησης στον ιδιωτικό τομέα και οι δήμοι στο δημόσιο). Οι συνθήκες δουλείας στις οποίες καλούνται να εργαστούν οι ωφελούμενοι-άνεργοι έχει ως αποτέλεσμα, καθ' όλη τη διάρκεια των ετών 2013-2015, να καταγράφονται σημαντικές κινητοποιήσεις ωφελούμενων-ανέργων. Μέσα από την εμπειρία αυτών των αγώνων συγκροτούνται νέες πολιτικοσυνδικαλιστικές συλλογικότητες οι οποίες μελετούν αυτή τη νέα πολιτική και σταδιακά διαφοροποιούνται μεταξύ τους σε επίπεδο στοχεύσεων. Από τη μία πλευρά βρίσκονται εκείνες που επιδιώκουν να αντιπαρατεθούν συνολικά με το καθεστώς που διαμορφώνουν τα ΕΣΠΑ (ΝΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ/ες, ATTACK στην ανεργία και την επισφάλεια) και από την άλλη εκείνες που επιδιώκουν τη μεταρρύθμιση των προγραμμάτων εκφράζοντας μέσα στο κίνημα τη γραμμή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ (V for Voucherades).

Κορυφαία στιγμή αυτών των αγωνιστικών σκιρτημάτων αποτελεί ο αγώνας των πεντάμηνων το χειμώνα του 2015. Ενώ η κυβέρνηση προετοιμάζει νομοσχέδιο με το οποίο μερικώς κατοχυρώνει κάποια αυτονόητα δικαιώματα και ενώ πλησιάζει το τέλος του προγράμματος, οι διεκδικήσεις των επιτροπών γίνονται πολιτικές, μετρώντας βήματα στην επανασύνδεση των οικονομικών διεκδικήσεων των ανέργων με κάποιου τύπου πολιτικό πρόγραμμα ενάντια στην ανεργία. Αντικείμενο των συνελεύσεων γίνεται η ίδια η πολιτική διαχείρισης της ανεργίας. Είναι μία από τις πρώτες φορές που πρωτοβάθμια σωματεία παίρνουν την πρωτοβουλία των κινήσεων και πρωτοστατούν στην οργάνωση των ανέργων, ενώ σε αυτή την προσπάθεια συνδράμουν και συλλογικότητες γειτονιάς. Συγκροτείται το Συντονιστικό Αγώνα πεντάμηνων και συμβασιούχων ΟΤΑ Αττικής, το οποίο κατορθώνει να χαράξει αυτοτελή σχεδιασμό τόσο από την ΠΟΕ-ΟΤΑ όσο και από το Συνδικάτο ΟΤΑ (ΠΑΜΕ). Παρά τις προσπάθειες, ο αγώνας των πεντάμηνων δεν καταφέρνει να αποκτήσει πανκοινωνικά χαρακτηριστικά και αιτήματα (πράγμα που επιτυγχάνεται μόνο μερικώς από μια πρωτοπορία του) και πνίγεται μέσα στη γενική αμηχανία και αδράνεια των μηνών μετά το Δημοψήφισμα. Η ανάγκη για ένα πολιτικό εργατικό κίνημα που θα παλεύει για τη μόνιμη και σταθερή δουλειά για όλους διαφαίνεται για άλλη μια φορά. Ενάμιση χρόνο μετά έρχεται η σειρά των συμβασιούχων στην καθαριότητα στους δήμους να βαδίσουν ξανά τους ίδιους δρόμους, με τα ίδια αιτήματα. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν και η συμβολή προσπαθειών για την κατοχύρωση των δικαιωμάτων ανέργων, όπως για ελεύθερες μετακινήσεις στη Θεσσαλονίκη και αλλού, αλλά και ο μεγαλειώδης αγώνας των εργαζόμενων στη ΒΙΟΜΕ, που κόντρα σε θεούς και δαίμονες αρνήθηκαν να πεταχτούν στην ανεργία και λειτουργούν όλο αυτό τον καιρό παραδειγματικά για όλους μας, με την αντοχή και την επιμονή του αγώνα τους.

14) Σήμερα η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ επιχαίρει ότι τα ποσοστά ανεργίας πέφτουν, ενώ μεθοδικά προετοιμάζει νέες τομές στο μοντέλο διαχείρισής της. Πλάι στα προγράμματα ανακύκλωσης της ανεργίας, προετοιμάζεται ένα πλέγμα βοηθημάτων για την αναδιανομή της φτώχειας μεταξύ των φτωχών, που θα χορηγείται μονάχα κάτω από πολύ σκληρές προϋποθέσεις (βλ. ΚΕΑ, ποινολόγιο κ.α.), ενώ η διάλυση των δομών υγείας, παιδείας, πρόνοιας, μέσα από το πέρασμά τους στους δήμους και κατόπιν στους επιχειρηματίες της ιδιωτικής ή κοινωνικής οικονομίας, είναι σε εξέλιξη. Από την άλλη πλευρά, όλο και περισσότεροι/ες συνειδητοποιούν ότι αυτή η κατάσταση δεν είναι παροδική. Σε αυτές τις συνθήκες νέες συλλογικότητες έχουν μόλις ξεκινήσει την προσπάθειά τους. Οι περισσότερες όταν αναφέρονται στην ανεργία δεν παραλείπουν να προσθέσουν το «και στην επισφάλεια». Όλες αυτές οι συλλογικότητες καλούμαστε σήμερα να αναστοχαστούμε πάνω στα πεπραγμένα ενός αρκετά μακρού χρονικού διαστήματος, προκειμένου να προετοιμάσουμε το επόμενο βήμα του κινήματος. Σε αυτή την υπόθεση επιχειρήσαμε στις παραπάνω γραμμές να συνοψίσουμε κάποια δικά μας πρώτα συμπεράσματα, ώστε να μπορέσει ευκολότερα και πληρέστερα να αρθρωθεί η πρότασή μας.

Για να αντιστραφεί η κατάσταση που περιγράφεται παραπάνω, το εργατικό κίνημα και οι άνεργοι καλούμαστε να ψηλαφίσουμε τη δική μας απάντηση και μπροστά στα κέρδη τους να βάλουμε τη ζωή μας! Μια νέα προσπάθεια επανεξόρμησης και ανασυγκρότησης του κινήματος γίνεται όλο και πιο αναγκαία. Προσπάθεια που θα πρέπει να έχει ως κριτήριο την απάντηση σε δύο καίρια ερωτήματα: πρώτον, τι κίνημα χρειάζεται, με ποιες μορφές οργάνωσης και συντονισμού, ώστε να συγκροτήσει μια ποιοτική τομή, ικανή να μας εισαγάγει σε μια νέα φάση αντιμετώπισης ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων και δεύτερον, με ποιο εργατικό πρόγραμμα πάλης θα μπορέσει να είναι νικηφόρα η αναμέτρηση με τον πυρήνα της πολιτικής διαχείρισης της ανεργίας.

ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΤΙΣ ΤΣΕΠΕΣ ΜΑΣ ΣΑΝ ΔΥΟ ΧΕΙΡΟΒΟΜΒΙΔΕΣ*

Με τι κίνημα;

Πρώτα από όλα, χρειαζόμαστε ένα πανελλαδικό πολιτικό κίνημα κατά της ανεργίας και της επισφαλούς εργασίας, ικανό να επιβάλει κατακτήσεις και να σπάει την αδράνεια και την αίσθηση ότι τίποτα δεν αλλάζει:

A] Πολιτικό, με την έννοια της επανένωσης των αγώνων για τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα των ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων με ένα συνολικό πολιτικό εργατικό πρόγραμμα διεκδικήσεων. Όπου δηλαδή η πάλη για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων και για κατακτήσεις που θα βελτιώνουν τη θέση των ανέργων με κέντρο τα ζητήματα μισοεργασίας – μισοανεργίας θα συναρθρώνεται και θα ολοκληρώνεται σε πολιτικούς στόχους ριζικών ανατροπών στη σχέση μισθών-κερδών, υπέρ των πρώτων, ανατροπών στην πολιτική διαχείριση της ανεργίας, που θα έρχονται σε ρήξη με το σύνολο της αστικής πολιτικής.

B] Πανελλαδικό, γιατί η επιβολή κατακτήσεων του χαρακτήρα που περιγράφονται στο παρόν κείμενο, έχει ως προϋπόθεση τη δημιουργία και της αντίστοιχης δύναμης με πανελλαδική ισχύ, που θα αντιπαρατεθεί στα ίσα με την πολιτική κυβερνήσεων – Ε.Ε. – κεφαλαίου, που θα συνενώνει τα διαφορετικά κομμάτια των ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων σε όλη τη χώρα. Αυτή η δύναμη μπορεί και πρέπει να βασιστεί στην συγκρότηση μορφών πρωτόλειας συσπείρωσης και κινητοποίησης των ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων σε τοπικό και κλαδικό επίπεδο, στον συντονισμό αυτών και στην οργανική τους σύνδεση με το μαχόμενο εργατικό κίνημα.

Γ] Χρειαζόμαστε ένα ανεξάρτητο κίνημα από τον αστικοποιημένο συνδικαλισμό των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, που συναινεί στην πολιτική διαχείριση της ανεργίας, ενώ συνειδητά και συστηματικά αποκλείει αυτό το δυναμικό από τα σωματεία. Αυτός ο συνδικαλισμός, ο συγχρηματοδοτούμενος από την ΕΕ και τα αφεντικά είναι αντικειμενικά αδύνατον να πάρει πρωτοβουλίες για τα δικαιώματα και τις ανάγκες μας. Βρίσκεται στην αντίπερα όχθη, μαζί με τις επιχειρήσεις και το υπουργείο – είναι εργοδοτικός και κυβερνητικός!

Ανεξάρτητο όμως και από τον συνδικαλισμό που ενώ μιλά στο όνομα των ανέργων και προβάλλει επιμέρους αιτήματα ή αντιδρά σε ακραίες εκφράσεις αυτής της πολιτικής, στην πραγματικότητα συνειδητά προσανατολίζει το κίνημα σε μια πολιτική εξωραϊσμού του υπάρχοντος πλαισίου, εξορθολογισμού της βαρβαρότητας. Του συνδικαλισμού που σήμερα προτείνει τα μέτρα που θα υλοποιήσει αύριο η κυβέρνηση. Τέτοιες λογικές επανεμφανίζονται με νέο τρόπο τώρα που επιχειρείται κλιμάκωση της επίθεσης. Το κυβερνών κόμμα με τη νεοσύστατη πρωτοβουλία των ReWorkers επιδιώκει να απευθυνθεί ξανά στους άνεργους. Οι άνεργοι πρέπει να τους γυρίσουμε την πλάτη. Το έργο με τους μετριοπαθείς ακτιβιστές που από τη μία μέρα στην άλλη πετούν στην άκρη τον εξοπλισμό διαδήλωσης για να ντυθούν με κουστουμάκια και να μπαινοβγαίνουν στα υπουργεία το έχουμε ξαναδεί, δε μας ταιριάζει!

Όπως έχει φανεί και παραπάνω ένα τέτοιο κίνημα δε μπορεί παρά να έχει στον πυρήνα της συγκρότησής του, την επιδίωξη μιας νέας αγωνιστικής ταξικής ενότητας μεταξύ εργαζόμενων και ανέργων. Μια

ενότητα που θα πρέπει να εκφράζεται στο διεκδικητικό πλαίσιο αλλά και τις μορφές οργάνωσης.

Με τι πρόγραμμα;

Η ανάδειξη των ειδικών αιτημάτων των αγώνων των άνεργων και των επισφαλώς εργαζόμενων θα πρέπει να γίνεται υπό το πρίσμα ενός συνολικότερου προγράμματος πάλης που θα επιδιώκει να χάσει πλούτο και εξουσία το κεφάλαιο προκειμένου να ζήσουν με αξιοπρέπεια οι άνεργοι και επισφαλώς εργαζόμενοι. Η επίτευξη των επιμέρους στόχων των κινημάτων δεν έχουν ως προϋπόθεση αλλά συνδέονται άρρηκτα με τα βασικά πολιτικά-οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα της εποχής. Η ανυπακοή και η άρνηση των νόμων της ΕΕ, το να μπαίνουν οι ανάγκες μας πάνω από το χρέος είναι ζητήματα κλειδιά για την πολιτικοποίηση των αγώνων, αντικείμενο διαπάλης εντός του κινήματος για το γενικό πολιτικό προσανατολισμό που το ίδιο θα λάβει και για το κατά πόσον θα διεκδικήσει το κίνημα αυτοτελή πολιτικό ρόλο στα πράγματα. Με αυτή την έννοια στο παρακάτω πλαίσιο διεκδικήσεων επιχειρούμε να αποτυπώσουμε βασικούς στόχους που θα πρέπει να τίθενται στους αγώνες:

- ΜΟΝΙΜΗ & ΣΤΑΘΕΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ! Μείωση των ωρών εργασίας, χωρίς μειώσεις αποδοχών.
- Ανατροπή της υπεραντιδραστικής πολιτικής διαχείρισης της ανεργίας! ρήξη με τα ΕΣΠΑ. Κανένα νέο δάνειο από την Παγκόσμια Τράπεζα ή την ΕΕ για τη διαιώνιση αυτής της πολιτικής.
- Απαγόρευση των απολύσεων, ούτε σκέψη για απελευθέρωση τους. Μαζικές προσλήψεις σε υγεία, παιδεία κοινωνικές υπηρεσίες – όχι στο αίσχος της κοινωφελούς εργασίας.
- Πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων με εργατικό και κοινωνικό έλεγχο, κόντρα στις κατευθύνσεις της ΕΕ & τους νόμους της αγοράς. Θεσμοθέτηση ενιαίων σχέσεων εργασίας, πλήρους & σταθερής απασχόλησης. Επαναφορά των κλαδικών ΣΣΕ. 5ήμερο-35ωρο. Κατάργηση του υποκατώτατου μισθού για τους νέους κάτω των 25 ετών, ανατροπή των σχεδιασμών για αλλαγή του τρόπου εφαρμογής του με βάση την εμπειρία. Ίση αμοιβή, για ίση εργασία!
- Ρήξη με τις κατευθύνσεις της ΕΕ. Όχι στη μετατροπή του ΟΑΕΔ σε φορέα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, που θα λειτουργεί με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια. Καμία εκχώρηση λειτουργιών του ΟΑΕΔ σε εργολάβους. Να μπλοκαριστεί οποιαδήποτε προσπάθεια μετατροπής του σε φορέα ελέγχου και καταναγκασμού των ανέργων. Ανατροπή κάθε προσπάθειας περιορισμού των δικαιωμάτων των ανέργων! Όχι στην ανακύκλωση της ανεργίας, στα συστήματα μηδενισμού και διαρκή επανυπολογισμού του χρόνου ανεργίας. Ο χρόνος ανεργίας να μετρά στα συντάξιμα έτη!
- Να κατοχυρωθούν όλα τα δικαιώματα των «ωφελούμενων» σε προγράμματα του ΟΑΕΔ στη βάση του εργατικού δικαίου. Κανονικές άδειες, μισθός με το μήνα και όχι με επιδόματα, να σταματήσει η αμοιβή με υποκατώτατο κατά παρέκκλιση του εργατικού δικαίου, πλήρης ασφάλιση σε όλα τα προγράμματα. Να απεμπλακούν οι πληρωμές των ανέργων από το γραφειοκρατικό μηχανισμό Υπουργείου-ΟΑΕΔ-ΕΣΠΑ-επιχειρήσεων και να γίνονται από τον κρατικό προϋπολογισμό, για να σταματήσουν οι συνήθεις καθυστερήσεις στις πληρωμές.
- Να καταργηθεί άμεσα το πρόγραμμα μετατροπής του επιδόματος ανεργίας σε πρόγραμμα επιδότησης της εργοδοσίας.
- Άμεσα μέτρα για την ανακούφιση των ανέργων! Επίδομα ανεργίας για όλους του ανέργους χωρίς προϋποθέσεις! Ίσο με τον κατώτατο μισθό. Επαναφορά του ειδικού επιδόματος ανεργίας για νέους κάτω των 29 ετών
- Δωρεάν μετακινήσεις, πρόσβαση σε υγεία, παιδεία και κάθε κοινωνικό αγαθό για κάθε άνεργο. Η κάρτα ανεργίας να κατοχυρωθεί ως πάσο δωρεάν μετακίνησης.

Με ποιες μορφές οργάνωσης;

Τα πρωτοβάθμια σωματεία και ο συντονισμός τους, μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν τη ραχοκοκαλιά αυτής της προσπάθειας. Κάθε άνεργος ή επισφαλώς εργαζόμενος (ανεξάρτητα από τη μορφή της εξαρτημένης σχέσης εργασίας) πρέπει να μπορεί να γραφτεί και να συμμετάσχει στα πρωτοβάθμια σωματεία. Η δημιουργία και η λειτουργία θεματικών επιτροπών ανέργων και επισφαλώς εργαζομένων σε

κάθε ταξικό πρωτοβάθμιο σωματείο, μπορεί να συμβάλει στη διαμόρφωση συνθηκών για την ενεργοποίηση αυτού του δυναμικού. Επιτροπών που θα ασχολούνται με τα ζητήματα της ανεργίας στον κλάδο τους, αλλά και θα παίρνουν πρωτοβουλίες ούτως ώστε το ζήτημα της ανεργίας και της ελαστικής εργασίας να γίνει κέντρο του προβληματισμού και της δράσης ολοένα και μεγαλύτερου αριθμού σωματείων και πρωτοβουλιών στις γειτονιές.

Οι εργατικές λέσχες, πέρα από το ζήτημα της ταξικής αλληλεγγύης που αποτελεί θεμέλια λίθο της δημιουργίας τους και σημείο επαφής με ένα εξαιρετικά ευρύ δυναμικό, μπορούν να λειτουργήσουν σαν χώρος υποδοχής, αγωνιστικής δράσης και διαπαιδαγώγησης σε μορφές συλλογικής πάλης και διεκδίκησης. Σε αυτό συνέβαλε το προηγούμενο διάστημα και μπορεί να συνεχίσει να το κάνει η δημιουργία εργατικών ομάδων που θα βάζουν σε μία πιο συγκροτημένη βάση όλα τα παραπάνω ζητήματα στην συλλογική κουβέντα και σχεδιασμό της συλλογικότητας γειτονιάς. Ο προσανατολισμός της δράσης τους ενάντια στις πολιτικές διαχείρισης της ανεργίας και τη διάλυση των κοινωνικών υπηρεσιών των δήμων, μπορεί να συμβάλει καταλυτικά στην ισχυροποίηση τους ως πόλου μαχητικής διεκδίκησης στη γειτονιά, όπου θα συναντιόνται οι διεκδικήσεις των άνεργων-«ωφελούμενων» με τους δημότες που έχουν άμεση ανάγκη των κοινωνικών υπηρεσιών που κυβέρνηση και δήμοι δίνουν βορά σε κάθε λογής επιχειρηματίες.

Κομβική σημασία έχει, τέλος, η δημιουργία επιτροπών αγώνα στα προγράμματα ΟΑΕΔ-ΕΣΠΑ, σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Πλούσια εμπειρία σε αυτήν την κατεύθυνση αποτελούν οι αγώνες των απλήρωτων voucherάδων αλλά και το μοντέλο του αγώνα των πενταμήνων. Η αναμέτρηση με τις πολιτικές διαχείρισης της ανεργίας σε αυτό το παράδειγμα στο παρελθόν βρήκαν το ανώτατο σημείο έκφρασης τους. Οι επιτροπές αγώνα στα προγράμματα δημιουργούνται συχνά αυθόρμητα από τους ίδιους τους «ωφελούμενους», οι οποίοι ωθούνται σε τέτοιες μορφές αυτοοργάνωσης λόγω των οξύτατων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητα τους (εργατικά ατυχήματα, καθυστερήσεις στις πληρωμές, εργοδοτική αυθαιρεσία) αλλά και του φάσματος της ανεργίας που επανέρχεται πάντοτε καθώς πλησιάζει το πέρας του εκάστοτε προγράμματος. Η πολιτικοποίηση των αγώνων και η ευρύτατη ενεργητική στήριξη και αλληλεγγύη από πρωτοβάθμια σωματεία και συλλογικότητες γειτονιάς σε τέτοιες επιτροπές αποτελεί βασικό όρο για την επιβολή κατακτήσεων και τη δημιουργία σημείων αγωνιστικής αναφοράς για τον περιδινούμενο κόσμο της ανεργίας και της επισφάλειας.

Όλα τα παραπάνω μπορούν να διαμορφώσουν μια τάση εντός του εργατικού κινήματος που θα ανεβάζει τον πήχη στην αναμέτρηση με την πολιτική της κυβέρνησης-ΕΕ-κεφαλαίου, μια τάση που θα συμβάλλει καταλυτικά στην ανασυγκρότηση των δομών και του προγραμματικού πλαισίου του εργατικού κινήματος και που θα φτάνει πέρα από τα όρια της ανεργίας και της επισφάλειας την οποία θέλουν να μετατρέψουν σε νέα κανονικότητα.

Αντί επιλόγου

Στο παρόν κείμενο συμβολής επιλέξαμε να επικεντρωθούμε στα ζητήματα των πολιτικών διαχείρισης της ανεργίας και την απάντηση που θα πρέπει να λάβουν από την πλευρά των «κάτω». Παρά το μέγεθος του κειμένου σε καμία περίπτωση δεν εξαντλούνται οι αναγκαίες πρωτοβουλίες που πρέπει να ληφθούν από ένα μαχητικό ταξικό ρεύμα στο εργατικό κίνημα σήμερα.

Τα τελευταία χρόνια δεν είναι λίγες οι εργατικές συλλογικότητες που δημιουργούνται σε πανελλαδική κλίμακα και επιχειρούν να μετρήσουν βήματα παρέμβασης ιδιαίτερα σε κλάδους όπου οι εργαζόμενοι βιώνουν την μεγαλύτερη εκμετάλλευση [πχ επισιτισμός-τουρισμός (ΛΑΝΤΖΑ), εμποροϋπάλληλοι (ΕΜΠΑΡΓΚΟ), τηλεπικοινωνίες (RADICAL I.T. κ.α.).

Κάθε μία από αυτές είναι φορέας διαφορετικών προσεγγίσεων, εμπειριών, μα και κοινών αγωνιών. Ο διάλογος, η συναγωνιστική διαπάλη ιδεών και γραμμών, όταν έχουν σαν κριτήριο την ενδυνάμωση και την

ανάπτυξη του κινήματος, όταν αποκρυσταλλώνονται σε τολμηρές πρωτοβουλίες κοινής δράσης και σε κοινούς πολιτικούς στόχους μετασχηματίζει και τις ίδιες. Μεγαλώνει το μπόι τους και αναπτύσσει – απέναντι στην υπερεκμετάλλευση και την αίσθηση ότι τίποτα δε μπορεί να αλλάξει – το αντιπαράδειγμα που σήμερα έχουμε ανάγκη. Το αντιπαράδειγμα της ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, της ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ και του ΑΓΩΝΑ.

Το αντιπαράδειγμα αυτό καλούμαστε να συμβάλλουμε ούτως ώστε να μεταλαμπαδευτεί και σε άλλους εργασιακούς χώρους, όπου δεν υπάρχουν σχήματα και μορφές συσπείρωσης των ίδιων των εργαζόμενων. Το αντιπαράδειγμα αυτό καλούμαστε να το κάνουμε οδηγό για την είσοδο των νέων στην εμπροσθοφυλακή των προσπαθειών ανασυγκρότησης του εργατικού κινήματος.

*Μὴν τοῦ μιλάτε εἶναι ἄνεργος

τὰ χέρια στὶς τσέπες του

σὰν δυὸ χειροβομβίδες.

Πέντε Ποιήματα μέσ' τὸ Σκοτάδι. Εἰκόνα, Νίκος Καρούζος